

ናይ'ቲ ድሕሪ ምውሳድ ክታበት MenB ዝስዕብ ረስኒ ምክልኻልን ምፍዋስን ፓራስታሞል ምጥቃም

ውላይይ ክታበት MenB ሕጂ ወሲዱ ኣሎ፤ እንታይ ክጽበ ኣለኒ?

ድሕሪ ዝኹነ ይኹን ዓይነት ክታበት ምውሳድ ረስኒ ከጋጥም ክንጽበ ንቡር እኳ እንተኹነ፣ ክታበት MenB (Bexsero) ምስ ካልኣት ብቐጻሊ ዝወሃቡ ዓይነት ክታበታት ብሓባር ነቶም ካብ 8 ክሳብ 12 ኣዋርሕ ዝዕድሚኦም ህጻናት ኣብ ዝወሃቡኦም ኣጋጣሚ ግን ዝያዳ ልሙድ ተርእዮ እዩ። ፓራስታሞል ምስዚ ወሃቡ፣ ልዕሊ ፍርቂ ናይ ቶም እዞም ክታበታት ክታበት እተዋህቡዎም ናጽላታት መቐት ኣካላት የማዕብሉ። እዚ ተርእዮ ረስኒ እዚ ክታበት ምስተዋህበ ድሕሪ ናይ ኣስታት 6 ሰዓታት እዋን ኣብ ጥርዚ ክበጽሕ እዩ ዝረካ፤ ኩሉ ሳዕ ድማ ኣብ ውሽጢ 2 መዓልታት ዳርጋ ምሉእ-ብሙሉእ ይጠፍእ። እዚ ተርእዮ ረስኒ፣ ስርዓተ-ምክልኻል-ሕማማት ናይ ሓደ እተኸትበ ህጻን ብዛዕባ እቲ ክታበት ግብረ መልሲ ይህብ ከምዘሎ ዘመልክት እዩ። ይኹንምበር ደረጃ ናይ ዝኸሰት ረስኒ ካብ ሓደ ህጻን ናብ ካልእ ዝፈላለ ኣብ ርእሲ ምዃኑ፣ ህላወ ረስኒ መረጋገጺ ውጽኢታውን ናይ ክታበት እዩ ማለት እውን ኣይኮነን።

ከመይ ጌረ ሓደጋ ረስኒ ከጉድሎ ዝኸእል?

ድሕሪ ክታበት ተቐላጢፍካ ፓራስታሞል ምሃብ - መጠን ረስኒ ክሳብ ዝገድል ዘይምጽባይ - ድማ እቲ ህጻን ረስኒ ከማዕብል ንዘለዎ ተኸእሎ የጉድል። ፓራስታሞል እናወሰዱ ረስኒ ዘማዕብሉ ህጻናት ትሕቲ '1 ካብ 5' ክኹኑ እንከለዉ፣ ዳርጋ ብሙሉኦም ተርእዮታት ረስኒ ድማ ፍኹስ ዝበሉ እዮም (ትሕቲ 39 ዲግሪ ሰንቲግሪይድ)። ምውሳድ ፓራስታሞል፣ ኣብ ርእሲ እዚ፣ ህጻናት ዝኹኑ ደቅና ቀጨውጫው ክብሉ ከብ ከዕለብጡ ንዘለዎም ተኸእሎ ዘጉድል እዩ (ንኣብነት፣ ኣብ'ቲ መርፍእ እተወገኣ ክፋል ኣካላት ክስምዖም ንዝኸእል ታንዛ)።

ኣየናይ ዓይነት ፍርያት ፓራስታሞል እንተተጠቐምኩ እዩ ዝሓይሽ?

ብኣፍ ዝውሰድ ንናጽላታት ዝኸውን ሽሮፖ ፓራስታሞል ክትጥቀሚ ይግባእ። እዚ ዓይነት ፓራስታሞል፣ ንዕሽላትን ነኣሽቱ ህጻናትን ተባሂሉ ብመልክዕ ፈሳሲ ዝዳሎ እዩ። 120ሚ.ግ./5ሚ.ሊ. ሕፍሰት ኣለዎ።

ንዕሽላት ዝኸውን ሽሮፖ ፓራስታሞል ኣብ ገዛኹም ምስዚ ይህልወኩም፣ ደቅኹም ክታበት ድሕሪ ምውሳድም ኣብ ውሽጢ ሓደ ሰዓት ቀዳማይ ዓቕን ፓራስታሞል ክትህብዎም ምእንቲ ክትክእሉ፣ ኣብ ከባቢኹም ካብ ዝርከብ ፋርማሲ ወይ ካብ ሱፐርማርኬት ዓድጉ ኢኹም። ካብ እተፈላለዩ ዓይነት ፍርያት ክትመርጹ ትኽእሉ ኢኹም (እንተሓደሱ ዓይነት ጥርሙስን ባኮን)። እቲ ዝድለ፣ እትዕድግዎ ዓይነት ሽሮፖ ፓራስታሞል ንዕሽላት ዝኸውን ናይ 120ሚ.ግ./5ሚ.ሊ. ምዃኑ ምርግጽ ጥራይ እዩ።

(ኣስተውዕሉ፡- ናይ ማእከሎት ህጻናት (ልዕሊ 6 ዝዕድሚኦም) ፓራስታሞል ካብቲ ንዕሽላት ዝኸውን ዓይነት ፓራስታሞል (250ሚ.ግ./5ሚ.ሊ.) ዝሓፍስ ስለዝኹነ፣ ንነኣሽቱ ህጻናት ከወሃብ ኣይግባእን።

ውላይይ ከመይ ዝኣመሰሉ ክታበታት ድሕሪ ምውሳዱ እዩ - ፓራስታሞል ክህበ ዝግብኣኒ?

ደቅና ክታበታት MenB ዝሕረ ምውሳዶም፣ ፓራስታሞል ከወሃቡ ከምዘለዎም እዮም ሞያውያን ዝመኽሩ። ክታበት MenB፣ ከም ልሙድ፣ ኣብ ቀዳማይን ሳልሳይን ቈጸራታት ክታበት ናይ ደቅና፣ ማለት ኣብ 2ይ ከምኡውን 4ይ ወርሒ ናይ ዕድሚኦም እዩ ዝወሃብ።

ኣብ መበል 12 ወርሒ ዕድሙ ናይ ደቅና ኣበራታዊ ክታበት MenB ድሕሪ ምውሃቡ፣ ፓራስታሞል ከም ልሙድ ከወሃብ ኣድላዪ ኣይኮነን። ህጻናት ኣብዚ ደረጃ ዕድሙ እዚ ዘለዎም ተኸእሎ ተቐላጢፍኦም ናብ ረስኒ፣ ልክዕ ከም ናይ ካልኣት ክታበታት እዩ።

ክንደይ ዝመጡ ፓራስታሞል ክህብ እዩ ዝግብኣኒ?

ክታበት MenB ድሕሪ ምውሃቡ፣ ብድምር 3 ዓቕን ናይ 2.5ሚ.ሊ. (60ሚ.ግ.) ፓራስታሞል ከወሃብ ከምዘለዎ እዮም ሞያውያን ዝመኽሩ። ነታ ቀዳማይቲ ዓቕን ናይዚ መድሃኒት ኣብ እዋን ክታበት ወይ ድማ ብዝተኸእለ መጠን ድሕሪ ክታበት ተቐላጢፍና ክንህብ ይግባእ።

ብድሕርዚ፣ ነታ ካልኣይቲ ዓቕን ፓራስታሞል ካብ 4 ክሳብ 6 ሰዓታት ኣቢልና ጸኒሕና ንህብ፤ ነታ ሳልሳይቲ ዓቕን ድማ ካብ 4 ክሳብ 6 ሰዓታት ዝኣክል እዋን ጸኒሕና (ስደቓ ተመልከቱ)።

እቲ ናይ 2.5ሚ.ሊ. ብስሪንጋ ወይ ብናይ 2.5ሚ.ሊ. ማንካ (እታ ምስ ባኮ ናይቲ ሽሮፖ እትመጽእ ኣብ ጫፍ እትርከብ ንእሽቶ ማንካ) ተዓቂኑ ከወሃብ ይግባእ።

ነቶም ቅድሚ እዋናዎ እተልዱ ህጻን (ቅድሚ ናይ 32 ሰሙናት እዋን ጥንሲ እተወልዱ)፣ ዶክተር ንኣካላዊ ክብደቶምን እዋን ክታበትን ኣብ ግምት ኣእትዩ ፓራስታሞል ክእዝዘሎም ይግባእ። ንዝተከታተለኩም ዶክተር ክትውከሱ፣ ከምኡውን ንመድሃኒታዊ መምርሒታት ናይ ሓኪም ከተተግብሩን ይግባእ።

ዓቕን ከምኡውን ዝወሃቡሉ ሰዓታት ናይቲ ንዕሽላት ድሕሪ ምውሃብ ክታበታት MenB እንጥቀሙሉ ሽሮፖ ፓራስታሞል (120ሚ.ግ./5ሚ.ሊ.) (ኩሉ ሳዕ ኣብ 2ይ ከምኡውን 4ይ ወርሒ ናይ ዕድሚኦም)

ዕድሙ ህጻን	ክሳብ 6 ወርሒ (ኩሉ ሳዕ ኣብ 2ይ ከምኡውን 4ይ ወርሒ)
ዓቕን 1	ኣንቲ ናይ 2.5ሚ.ሊ. (60ሚ.ግ.) ዓቕን - ድሕሪ ምውሃብ ክታበት ብዝተኸእለ መጠን ኣብ ዝሓጸረ እዋን
ዓቕን 2	ኣንቲ ናይ 2.5ሚ.ሊ. (60ሚ.ግ.) ዓቕን፣ ድሕሪ ምውሃብ ቀዳማይቲ ዓቕን ካብ 4 ክሳብ 6 ሰዓታት ጸኒሕና
ዓቕን 3	ኣንቲ ናይ 2.5ሚ.ሊ. (60ሚ.ግ.) ዓቕን፣ ድሕሪ ምውሃብ ካልኣይቲ ዓቕን ካብ 4 ክሳብ 6 ሰዓታት ጸኒሕና

እዚ ኣብዚ በራሪ ጽሑፍ እዚ ሰፊሩ ዘሎ ምዃሪ፣ ደቅና ክታበት MenB እንተወሲዶም ጥራይ ኣብ ግብረ ክውዕል ዘለዎ እዩ። ንደቅና ኣብ ካልእ ዝኹን ይኹን እዋን ረስኒ ምስዝረኣዮም፣ ኣብ ናይቲ መድሃኒት ባኮ ንዝጸንፋና መምርሒታትን ናይ ዓቕን ዝምልከት ምዃሪ፣ ከምኡውን ንተሓካሚ ንዝምልከት ሓበሬታዊ በራሪ ጽሑፍ ክንውከስ ይግባእ።

ውላደይ ሳልሰይቲ ዓቕን ፓራስታሞል ድሕሪ ምውሳዕ ረስኒ ቀጺሉ ምስዝረኣዮ ኹ?

ንገለ ነኣሽቱ ህጻናት ክታበት ድሕሪ ምውሃቦም ረስኒ ክረኣዮም ተኸእሎ ኣሎ፤ ዋላ እውን 3 ዓቕናት ፓራስታሞል ድሕሪ ምውሳዕም። ኣብቶም ድሕሪ ምውሃብ ክታበት ዘለዉ 48 ሰዓታት፣ ንደቅና ብዘይካ ምስዘይህልዎም፣ ቀጺልና ተማሳሳሊ መጠን፣ ማለት ናይ 2.5 ሚ.ሊ. (60ሚ.ግ.) ዓቕን ናይቲ ንዕሽላት ዝኸውን ሽሮፖ ፓራስታሞል (120ሚ.ግ./5ሚ.ሊ.) ክንህበም ንኸእል ኢና።

- ኣብ ኣወሃህባ ናይዞም ዓቕናት፣ ኩሉ ሳዕ እንተወሓደ ናይ 4 ሰዓታት ፍልልይ ግዜ ከምዝህሉ ክንገብር ይግባእ። ኣብ ውሽጢ 24 ሰዓታት ድማ ልዕሊ 4 ዓቕናት ብፍጹም ኣይንሃብ።

ነኣሽቱ ህጻናት ደቅና ብዙሓት ክዳውንቲ ከምዘይድርቡን ኮበርታ ከምዘይክደኑን ብምግባር ኣካላዊ ረስኖም ከምዝሃድእ ክንገብር እውን ንኸእል ኢና፤ ብዙሕ ፈሳሲ ድማ ነስትዮም። ደቅና ዝጠብዉ እንተኹይኖም፣ እቲ ዝበለጸ ክወስድዎ ዘለዎም ፈሳሲ ጸባ ጡብ ኣዲኦም እዩ።

- ኣብ ዝኹን ይኹን እዋን ኩነታት ጥዕና ደቅና ምስዘሰከፈና፣ ውሽጥና ብዛዕባ ዝብላና እናተኣማመንና ምስ ዝከታተለና ሓፈሻዊ ሓኪም ዝኹን ዶክተር ክንዘራረብ ወይ ናብ ትካል NHS -ማለት ኣብ ዓዲ-እንግሊዝ እንተኹይቲ ብቑጽሪ 111፣ ኣብ ዌልስ ድማ ብቑጽሪ 0845 46 47- ደዊልና ምዃሪ ክንወስድ ይግባእ።

- ደቅና ክታበት ድሕሪ ምውሳዕም ኪንዮ 48 ሰዓታት ዝቐጸለ ረስኒ ገና ምስዝህልዎም፣ ምስ ዝከታተለና ሓፈሻዊ ሓኪም ዝኹን ዶክተር ንዘራረብ ወይ ናብ ትካል NHS - ማለት ኣብ ዓዲ-እንግሊዝ እንተኹይቲ ብቑጽሪ 111፣ ኣብ ዌልስ ድማ ብቑጽሪ 0845 46 47- ደዊልና ምዃሪ ንውሰድ።

ካልኣት ልሙዳት ዝኹኑ ሕቶታት፦

ንውላደይ ካብ ድቃሱ ኣተንሲኦ ፓራስታሞል ክህበ ጽቡቕ ድዩ?

ኩሉ ሳዕ፣ ክታበት MenB ድሕሪ ምውሃቡ፣ ነታ ቀዳመይቲ ዓቕን ፓራስታሞል ብዝተኸእለ መጠን ኣብ ዝሓጸረ እዋን ክንህበ እዩ ዝግባእ። ይኹንምበር፣ ደቅና ኣብታ እትሰዕብ ዓቕን ክወስዱሉ ዘለዎም እዋን ደቂሶም ምስዝጸንሑ፣ ካብ ድቃሶም ኣይነተንስኦም። ደቅና ድሓሮም፣ ማለት ዝቐደመት ዓቕን ካብ ዝወሰዱላ ግዜ ብውሑዱ 4 ሰዓታት ጸኒሖም ካብ ድቃሶም ምስተንስኡ፣ ክንህበም ንኸእል ኢና።

ነኣሽቱ ህጻን ፓራስታሞል እንተወሰዱ ደሓን ድዩ?

ፓራስታሞል ካብ 2 ወርሒ ንላዕሊ ኣብ ዘዕድሚኦም ህጻናት፣ ረስኒ ንምቑጽጻር ተባሂሉ ብወግዒ እተፈቐደ እዩ። እቲ ኣብ ናይቲ መድሃኒት ባኮ ዝጸንፋና ንተሓካሚ ንዝምልከት ሓበሬታዊ በራሪ ጽሑፍ፣ ካብ 2 ክሳብ 3 ወርሒ ዘዕድሚኦም ህጻናት 2 ዓቕናት ጥራይ ክወሃቡ ከምዝግባእ፣ እንተዘየሎ ናብ ዶክተር ወይ ናብ በዓል-ሞያ ፋርማሲ ክንወስዶም ከምዝግባእ ዝጠቅስ ጽሑፍ ክህልዎ ይከኣል እዩ።

እቶም ብዕድመ ኣዞሮም ነኣሽቱ ዝኹኑ ህጻናት ፓራስታሞል ክወስዱ ውሑስ እኳ እንተኹን፣ ኣብ ባኮ ከምዚ ዝኣመሊ ሓበሬታ ዝጸሓፍ፣ ወለዲ ብምኽንያት ጠንቁ ዘይተፈልጠ ረስኒ ንደቆም ፓራስታሞል ንኸይህቡ ተባሂሉ እዩ። ከምዚ ዝኣመሰለ ረስኒ ምልክት ናይ ከቢድ ረኽሲ ክኸውን ስለዝኸእል፣ ረስኒ ምቑጽጻር ዝምልከቶ ህጻን ናብ ሕክምና ኣብ ምኽድ ከደናጉዮ ተኸእሎ ኣሎ።

ድሕሪ ምውሃብ ክታበት ዝኸሰት ረስኒ ንቡር እኳ እንተኹን፣ ክታበት MenB ምስተዋህበ ሕክምናዊ ምዃሪ ከዩደኽ ክሳብ ን 48 ሰዓታት ፓራስታሞል እንተተዋህበ ጸገም ከምዘይብሉ ሞያውያን መኺሮም ኣለዉ።

ኣብዚ እዋን እዚ ዝኸሰት ረስኒ፣ ኣብ ክንዲ ብሰንኪ ረኽሲ ብምኽንያት ክታበት ዘጋጠመ ክኸውን ዝለዓለ ተኸእሎ ዘለዎ። ፓራስታሞል ደቅና ንኸሕሾም ዝሕግዝ ኣብ ርእሲ ምዃኑ፣ ኣብ ውሽጢ ናይ 24 ሰዓታት እዋን ካብ 4 ነፍይ 2.5ሚ.ሊ. ዘይዘይዱ ዓቕናት ጥራይ ክሳብ ዝሃብና ናይ ልዕሊ-ዓቕን (over-dose) ሳዕቤናት ዮብሉን።

ስለምንታይ እዩ ኣብቲ ብኣፍራዪ ትካል ዝዳሎ ንተሓካሚ ንዝምልከት ሓበሬታዊ በራሪ ጽሑፍ (PIL) ዝተፈለለየ ሓበሬታ ዝሓዘ?

ኣብቲ እንዕድገ ፓራስታሞል፣ ብኣፍራዪ ትካል ዝዳሎ ንተሓካሚ ንዝምልከት ሓበሬታዊ በራሪ ጽሑፍ (PIL) ክንረክብ ኢና። ንዕሽላት ኣብ ዝኸውን ሽሮፖ ፓራስታሞል ናይ 120ሚ.ግ./5ሚ.ሊ. ዝርከብ PIL፣ ብድሕሪ ክታበት MenB ክወሃብ ንዝግባእ ዓቕን ኣመልኪቱ፣ ክኣላዊ ማዕዳ ኣብ ግምት ብምእታው፣ ፍልይ ዝበለ መምርሒ ክህበና ዝከኣል እዩ። ኣብዚ በራሪ ጽሑፍ እዚ፣ ንድሕሪ ምውሃብ ክታበት MenB ብዝምልከት ዝርዝራት ናይ ፍሉይት ሞያውያን ምዃርታት ኣስፊርና ኣለና። ንፍርያት ፓራስታሞል ብዝምልከት ምሉእ ሓበሬታ ንምርካብ፣ ብኸብረትኩም ነቲ ብኣፍራዪ ትካል ዝዳሎ ንተሓካሚ ዝምልከት ሓበሬታዊ በራሪ ጽሑፍ (PIL) ርኣዩ።

ደቅና ኣብ መበል 12 ወርሒ ዕድሚኦም ምስ ዝወሃብ ኣበራታዊ ክታበት MenB ፓራስታሞል ክወስዱ ኣድላዪ ድዩ?

ህጻናት ደቅና መበል 12 ወርሒ ዕድሚኦም ካብ ዝረገጹሉ እዋን ንዳሓር ዘለዎም ተኸእሎ ተቐላቢኦት ናብ ረስኒ፣ ማለት ክታበት MenB ድሕሪ ምውሳዕም፣ ልክዕ ከም ናይ ካልኣት ክታበታት እዩ። ስለዚ፣ ደቅና ኣብ መበል 12 ወርሒ ዕድሚኦም ኣበራታዊ ክታበት MenB ድሕሪ ምውሃቦም፣ ከም ልሙድ ፓራስታሞል ክወሃቡ ኣድላዪ ኣይኮነን። ይኹንምበር፣ ደቅና ኣብ ገዝኦም ከይኖሩ ረስኒ ምስዘርእዩ ወይ ናይ ቀጨውጫው ስምዒት ምስእንርእዮሎም፣ ኣብ ናይቲ መድሃኒት ባኮ ንዝርከብ ናይ መምርሒ ጽሑፍ ብምንባብ፣ ምስ ዕድሚኦም ዝኸይድ ኣገባባት ዓቕን ተኸቲልና፣ ንዕሽላት ዝኸውን ሽሮፖ ፓራስታሞል ክንህበም ንኸእል ኢና።

እቲ ካብ 2 ክሳብ 3 ወርሒ ዘዕድሚኦም ህጻናት 2 ዓቕናት ፓራስታሞል ጥራይ ክወሃቡ ከምዝግባእ ዝጠቅስ ምዃሪ፣ ድሕሪ መዓልታት ክታበት MenB ጥራይ እዩ ኣብ ግብረ ኪውዕል ዝከኣእል። ንደቅና ኣብ ካልእ ዝኹን ይኹን እዋን ረስኒ ምስዝረኣዮም፣ ኣብ ናይቲ መድሃኒት ባኮ ንዝጸንፋና መምርሒታትን ናይ ዓቕን ዝምልከት ምዃሪ፣ ከምኡውን ንተሓካሚ ንዝምልከት ሓበሬታዊ በራሪ ጽሑፍ ክንውከስ ይግባእ።

www.nhs.uk/vaccinations